

VAJA CERKNO 2009

Cerkno 2009 exercise

Bojan Kuntarič* UDK 351.862:625.5

Povzetek Abstract

V zadnjih letih se je na slovenskih smučiščih oziroma na napravah za prevoz smučarjev zgodilo kar nekaj nesreč. Ob eni takšnih na smučišču na Golteh so na Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje ugotovili, da bi bilo mogoče izboljšati postopke reševanja ob takšnih nesrečah. Še isto leto so na Golteh pripravili prvo vajo s slovenskimi žičničarji, nato je sledila vaja na Krvavcu in leta 2009 na smučišču v Cerknem. Čeprav se na slovenskih smučiščih nesreče še vedno dogajajo, vaje kažejo, da so ustrezne in imajo svoj smisel.

Ocena vaje Cerkno 2009 je dobra, saj so reševalci pokazali dobro izurjenost, usklajeno je bilo tudi njihovo delovanje na kraju »nesreče«. To dokazuje tudi dejstvo, da so reševalci potrebovali za reševanje 32 potnikov manj kot eno uro časa. Seveda to ne pomeni, da kakšne stvari ne bi mogli narediti hitreje, natančneje, varneje ...

Over the past few years, a number of accidents have occurred at some Slovenian ski resorts and skiing facilities. The investigation into the accident at the Golte Ski Centre (carried out by the Administration of the Republic of Slovenia for Civil Protection and Disaster Relief) revealed a need for improving rescue procedures during such accidents. In the same year, the first exercise with representatives of Slovenia's ski lift operators was conducted on Golte, and was followed up by exercises at the Krvavec and Cerkno ski resorts in 2009. Although accidents are still a frequent occurrence at Slovenian ski resorts, the exercises have proven to have been appropriate and reasonable. The Cerkno 2009 Exercise received good grades for the competence of the rescue personnel and coordinated action at the site of the »accident«. Indicative of this is the fact that rescuers needed less than an hour to rescue 32 passengers in one scenario. Of course, however, there is still room to carry out the operations at a greater speed and with more accuracy, and safety in mind.

V smučarskem centru Cerkno je v soboto, 7. novembra 2009, potekala enodnevna vaja na temo reševanje potnikov s štirisedežnice, ki se je samodejno ustavila.

»Ta vaja na smučišču v Cerknem je že tretja vaja, ki jo izvajamo skupaj s slovenskimi žičničarji.« je povedal generalni direktor Uprave RS za zaščito in reševanje mag. Boris Balant. »Za vaje smo se odločili leta 2007, ko smo ob zaustavitvi gondole na Golteh ugotovili, da je mogoče izboljšati postopke reševanja v primeru takšne nesreče. Kasneje, še isto leto, smo na Golteh izpeljali prvo vajo in leta 2008 še na Krvavcu.«

Nesreče, ki so se pri nas zgodile v letih 2009 in 2010, so pokazale ustreznost in smiselnost takšnih vaj.

Vajo Cerkno 2009 je načrtovala skupina za pripravo vaje, ki je bila imenovana s Sklepom o pripravi in izvedbi vaje, operativno jo je vodil in usklajeval vodja smučišča SC Cerkno. Na različnih delovnih točkah so reševanje vodili posamezni vodje reševalnih skupin, ki so z vodjo smučišča komunicirali po radijskih zvezah sistema ZARE in sistemu radijskih zvez upravljalca smučišča.

Organizatorji, Hotel Cerkno, URSZR – Izpostava Nova Gorica, javne reševalne službe za zaščito, reševanje in pomoč ter Občina Cerkno, so vajo pripravili z namenom, da bi preverili operativno delovanje in vodenje sil, ki jih ima upravljevalnik smučišča SC Cerkno za posredovanje v primeru nesreče na žičniški napravi, in vodenje ter operativno delovanje in sodelovanje sil za zaščito, reševanje in pomoč pri reševanju ob nesreči na smučišču, ki ga upravlja SC Cerkno.

Zaradi okvare je na sedežnici ostalo več deset ljudi

Scenarij vaje je predvideval, da je bil zaradi hude tehnične okvare na štirisedežnici Brdo onemogočen prevoz potnikov in je potrebno njihovo reševanje. Na sedežnici je ostalo večje število ljudi. Upravljevalnik ima organizirano reševalno službo, ki je sestavljena iz 8 do 10 ekip glede na to, koliko zaposlenih je na delovnih mestih, v katerih so po trije reševalci, in ta je začela reševati potnike s sedežnice. Vodja intervencije je presodil, da jim do mraka zaradi obsega nesreče in nizkih temperatur, ki so ogrožale čakajoče potnike, ne bo uspelo rešiti vseh potnikov in da potrebujejo pomoč enot, služb in organov za zaščito, reševanje in pomoč.

* Ministrstvo za obrambo RS, Uprava RS za zaščito in reševanje, Vojkova c. 61, Ljubljana, bojan.kuntaric@urszr.si

Slika 1:
Predstavitve vaje v hotelu
Smučarskega centra
Cerkno (foto: B. Kuntarič)
Figure 1:
Exercise presentation
at the hotel in the Cerkno
Ski Resort

Poklical je Regijski center za obveščanje Nova Gorica in reševalna akcija je stekla. Na pomoč so prišli pripadniki Civilne zaščite občine Cerkno, pripadniki GRZS iz Tolmina, nujna medicinska pomoč iz Idrije, gasilci iz občine Cerkno in Policija. Aktivirali so tudi helikopter Slovenske vojske. V reševanje so se vključili tudi poveljnik ter namestnik poveljnika štaba Civilne zaščite za Severnoprimosko, Območno združenje RK Idrija in delavci Centra za socialno delo Idrija.

Scenarij je predvideval tudi, da sta se med reševanjem dva potnika, njun sedež se je ustavil blizu nosilnega stebra žičnice, odločila, da bosta sama poskušala splezati po stebri. Pri tem sta padla v globino in se težje poškodovala.

Cilji vaje

Organizatorji so na vaji želeli preveriti:

1. zamisel zaščite in reševanja v upravljavčevem prenovljenem obratnem načrtu zaščite in reševanja;
2. ustreznost vodenja intervencij na vseh ravneh;
3. sodelovanje upravljavca žičniških naprav, policije, javnih služb za zaščito, reševanje in pomoč (gorska reševalna služba, gasilska služba), enot Civilne zaščite (CZ) ter nujne medicinske pomoči (NMP), vključno z možnostjo uporabe helikopterja;

Slika 2: Ekipa reševalcev upravljavca smučišča na poti k stebri (foto: B. Kuntarič)

Figure 2: Rescue team of the ski lift operator heading for the tier

Slika 3: Reševalne ekipe upravljavca smučišča so za reševanje potnikov s sedežnice uporabile sistem girak. Z njim so reševali tudi cerkljanski gasilci. (foto: B. Kuntarič)

Figure 3: Rescue teams of the ski lift operators used the »girak« rescue system to rescue passengers from the chair lift. The same method was applied by the Cerklje fire-fighters.

Slika 4: Priprava reševalne naprave girak za uporabo (foto: B. Kuntarič)

Figure 4: Preparation of the "girak" rescue engine for use

4. operativno usposobljenost in opremljenost sil za zaščito, reševanje in pomoč ob reševanju ljudi z žičniških naprav, evakuaciji ter oskrbi poškodovanih in prizadetih zaradi samodejne ustavitve žičniške naprave (reševanje s sedežnice Brdo, evakuacija rešenih, zdravstvena in psihološka oskrba ter namestitev poškodovanih in prizadetih);
5. preveriti možnost uporabe drugih ustanov (Center za socialno delo, OZRK Idrija).

Sodelujoči

1. Sile upravljavca smučišča:
 - vodja reševanja,
 - dve reševalni ekipi za reševanje z žičnice, osem reševalcev,
 - ekipa za prvo pomoč, šest pripadnikov,
 - voznika motornih sani.
2. Poveljnik in namestnik poveljnika CZ za Severnoprimorsko regijo.
3. Gorska reševalna zveza Slovenije (GRZS) – Postaja Tolmin:
 - skupina za reševanje z žičnice, štiri reševalci,
 - skupina za reševanje ponesrečenca in dvig v helikopter, sedem reševalcev,
 - skupina za reševanje ponesrečenca in transport do reševalnega vozila, šest reševalcev.
4. Slovenska vojska – 15. HEB, dva pripadnika.
5. PGD Cerčno – ekipa za reševanje z žičnice, šest reševalcev.
6. Poveljstvo Gasilske zveze Cerčno in njene gasilske enote:
 - markiranti, 30 gasilcev,
 - redarska služba, štiri gasilci.
7. Poveljnik CZ občine Cerčno.
8. Zdravstveni dom Idrija – postaja nujne medicinske pomoči, trije reševalci.
9. Policijska uprava Nova Gorica, dva policista.

Kakšne naloge so imeli posamezni udeleženci vaje

Upravljavec žičniških naprav SC Cerčno je:

- vodil vajo, in sicer v sodelovanju s predstavniki sil za zaščito, reševanje in pomoč ter drugih sodelujočih služb in organov;
- določil začetek, morebitno prekinitve ali omejitve ter prenehanje aktivnosti;
- sprejemal korektivne ukrepe pri izvajanju zaščitnih in reševalnih ukrepov zaščite, reševanja in pomoči, zlasti če bi bila verjetnost, da bi nastala materialna škoda na objektih in žičniških napravah ali v okolici ali bi bila ogrožena varnost izvajalcev, prebivalcev ali gledalcev;
- odločal o odreditvi morebitnega umika ljudi in imetja z ogroženega območja;
- skrbel za vse varnostne ukrepe, povezane z žičniškimi napravami, varovanjem helidroma ter za varno gibanje gostov.

Vodja intervencije je:

- kot predstavnik upravljavca vodil vajo in določil njena začetek in konec;
- skupaj z vodji enot določil vodje posameznih reševalnih intervencij, v katerih so sodelovale javne sile za zaščito, reševanje in pomoč;
- odločal o obsegu in načinu angažiranja javnih sil za zaščito, reševanje in pomoč;
- posredoval zahteve za pomoč pristojnemu poveljniku CZ;
- vodil in usklajeval reševalne intervencije skladno z načrtom, pri čemer je neposredno sodeloval s pristojnim poveljnikom CZ;

Slika 5: Reševalec je splezal na vrh stebra. (foto: B. Kuntarič)

Figure 5: A rescuer climbed to the top of the pier.

Slika 6: Naprava girak je obešena na jeklenico sedežnice in pripravljena na pot do kabine. (foto: B. Kuntarič)

Figure 6: The "girak" appliance is hung on the steel rope of the chair lift and prepared for transport to the cable car.

- za vodenje in izvajanje posameznih ukrepov in nalog organiziral ter vodil operativno poveljstvo;
- predlagal – zahteval vključevanje potrebnih sil in sredstev za zaščito, reševanje in pomoč ter skrbel za njihovo usklajeno delovanje;
- odločal o lokaciji in delovanju zbirnega centra;
- določal ukrepe za varnost;
- sprejemal korektivne ukrepe pri izvajanju zaščitnih ukrepov ter nalog zaščite, reševanja in pomoči, zlasti če bi se pojavila nevarnost povzročitve večje materialne škode ali bi bila ogrožena varnost izvajalcev, prebivalcev ali gledalcev.

Poveljnik oziroma namestnik poveljnika CZ in Štab CZ za Severnoprimorsko sta:

- ocenila posledice nesreče na žičnici in potrebo po vključitvi regijskih sil in sredstev za zaščito, reševanje in pomoč;
- usklajevala izvajanje operativnih ukrepov in dejavnosti regijskih organov;
- predlagala sprejem dodatnih zaščitnih ukrepov;
- spremljala stanje na prizadetem območju;
- usmerjala dejavnost ter obveščala poveljnika Civilne zaščite Republike Slovenije o poteku izvajanja zaščite, reševanja in pomoči;
- pripravila končno poročilo o izvajanju zaščite in reševanja ob nesreči ter ga predstavila poveljniku Civilne zaščite Republike Slovenije;
- vodila predhodno in zaključno analizo vaje;
- opravljala druge naloge iz svoje pristojnosti.

Slika 7: Reševalec je po jeklenici prišel do kabine in začel priprave za reševanje potnikov. (foto: B. Kuntarič)

Figure 7: A rescuer climbed the steel rope to the cable car and started preparations for the rescue operation.

Slika 8: Priprave za začetek spuščanja potnikov s sedežnice (foto: B. Kuntarič)

Figure 8: Preparations for the descent of passengers from the cable car

Slika 9: Zadnji pregled in potnik bo šel varno iz kabine na tla. (foto: B. Kuntarič)
 Figure 9: The final inspection, and a passenger is about to descend safely from the cabin to the ground.

Poveljnik in štab CZ občine Cerčno sta:

- organizirala občinsko pomoč v silah in sredstvih za zaščito, reševanje in pomoč;
- intenzivno pomagala pri postavitvi, organizaciji in delovanju zbirnega centra, vključno z logistično podporo;
- organizirala in usklajevala delo s Centrom za socialno delo Idrija in OZRK Idrija;
- posredovala zahtevke za pomoč regijskemu poveljniku CZ za Severnoprimerjsko.

Poveljstvo in enote Gasilske zveze Cerčno:

Člani poveljstva Gasilske zveze Cerčno so neposredno nadzorovali potek posameznih dejavnosti svojih sil, ki so sodelovale na vaji, sodelovali so pri delu operativnega vodstva intervencije, zagotavljali prevoz reševalcev in opreme na smučišče. Gasilski enoti sta tam, kjer so to omogočale terenske razmere in njuna usposobljenost ter opremljenost, pomagali pri evakuaciji rešenih oseb do zbirnega centra in zagotavljali logistično podporo. Gasilci so opravljali tudi druge nujne naloge, če je to zahtevalo vodstvo intervencije. Nekaj gasilcev pa je igralo vlogo ponesrečencev oziroma smučarjev, ki so ostali na sedežnici. Predstavnik Občinske Gasilske zveze Cerčno je bil tudi član ožjega vodstva vaje.

PGD Cerčno je:

- neposredno izvajalo postopke reševanja in nadzor nad aktivnostmi svojih članov ter vadbencev, ki sodelujejo na vaji;

Slika 10: Reševalec nadaljuje pot proti naslednji kabini. (foto: B. Kuntarič)
 Figure 10: A rescuer proceeding to the next car.

- s svojim predstavnikom sodelovalo v operativnem vodstvu intervencije;
- pomagalo pri zagotavljanju prevozov reševalcev in opreme na SC Cerčno;
- na zahtevo vodstva vaje opravljalo druge naloge.

Gorska reševalna zveza Slovenije je:

- neposredno izvajala postopke reševanja in nadzor nad aktivnostmi svojih članov in vadbencev, ki so sodelovali na vaji;
- sodelovala v operativnem vodstvu intervencije;
- pomagala pri zagotavljanju prevozov reševalcev in opreme na SC Cerčno;
- na zahtevo vodstva vaje opravljala druge naloge.

Center za socialno delo Idrija je:

- prevzemal skrb za rešene mladoletne osebe;
- pomagal pri delovanju zbirnega centra;
- opravljal druge naloge, skladno s svojimi pristojnostmi.

Območno združenje Rdečega križa Idrija je:

- pomagalo pri oskrbi rešenih oseb;
- pomagalo pri delovanju zbirnega centra;
- opravljalo druge naloge, skladno s svojimi pristojnostmi.

Nujna medicinska pomoč – postaja Idrija je:

- izvajala zdravstveno oskrbo rešenih oseb;
- usklajevala delo predstavnikov OZRK in drugih služb pri zdravstveni oskrbi;
- sodelovala v operativnem vodstvu intervencije;
- zagotavljala nujno medicinsko pomoč ob resničnih poškodbah ali nujnih bolezenskih stanjih med vadbenci, gosti in drugimi, sodelujočimi na vaji.

Slika 11:
Še nekaj trenutkov in zadnji potnik bo na varnih tleh.
(foto: B. Kuntarič)

Figure 11:
A few more moments and the last passenger will be safely on the ground.

15. helikopterski bataljon SV je:

- zagotavljal prevoz ponesrečenih.

Vodje enot in služb so:

- organizirali in vodili aktivnosti zaščite, reševanja in pomoči na podlagi delovnega naloga, skladno z odločitvami pristojnega poveljnika in odločitvami vodje reševalne intervencije;
- skrbeli za dosledno uporabo sredstev za osebno zaščito;
- skrbeli za varnost ljudi in sredstev, ki jih vodijo.

Najpomembnejše ugotovitve iz analize vaje

Organizatorji so po temeljiti proučitvi poročil udeležencev vaje Cerčno 2009 izluščili te ugotovitve:

- prenovljeni načrt zaščite in reševanja z žičnic upravljavca SC Cerčno omogoča reševanje z vseh naprav na smučišču. Reševalna oprema je na hitro dostopnih mestih in ustrezno hranjena ter vzdrževana;
- vse reševalne ekipe, ki so reševale z žičnice, so za takšno reševanje usposobljene;
- če bi se nesreča na žičnici Brdo zgodila v poznih popoldanskih urah ob polni zasedenosti žičnice, upravljavec smučišča s svojimi reševalnimi ekipami do teme ne bi uspel z žičnice rešiti vseh potnikov, zato bi bila pomoč GRZS, Postaja Tolmin, in PGD Cerčno nujna;
- vodja reševanja potrebuje za usklajevanje sil radijsko postajo iz sistema ZARE;
- reševanje z žičnice bi bilo v resnični situaciji počasnejše. Na vaji so ponesrečence simulirali gasilci. V stvarnih okoliščinah bi morali biti do ponesrečencev obzirnejši. Upoštevati bi morali dejstvo, da bi bili na žičnici ljudje z zelo različnimi psihofizičnimi sposobnostmi. Posebno

pozornost je treba nameniti zavarovanju potnikov na sedežu, s katerega se rešuje;

- reševalci z žičnice morajo dosledno upoštevati pravila za svojo osebno varnost;
- potnike je treba pogosteje obveščati o poteku reševanja;
- na vsakoletno praktično usposabljanje, ki ga za svoje reševalce pripravlja upravljavec smučišča, naj se vedno vabijo tudi pripadniki GRZS, Postaja Tolmin, in PGD Cerčno.

Vaja je bila uspešna

»Kljub slabemu vremenu menim, da smo vajo uspešno opravili. Vsi potniki z žičnice so bili rešeni v zelo kratkem času, v manj kot eni uri. Na sedežnici je bilo 32 potnikov, ki so jih reševalci varno spustili na trdna tla. Lahko rečem, da so reševalci pokazali dobro izurjenost, dobra pa je bila tudi njihova medsebojna usklajenost. Žal pa zaradi slabih vremenskih razmer nismo mogli s helikopterjem odpeljati enega ponesrečenca, tako kot smo načrtovali,« je povedal vodja Izpostave URSZR v Novi Gorici in vodja vaje mag. Samo Kosmač.

Viri in literatura

1. Sklep o pripravi in izvedbi vaje Nesreča na žičnici SC Cerčno 2009.
2. Načrt za izvedbo vaje Nesreča na žičnici SC Cerčno 2009.
3. Mag. Boris Balant, generalni direktor URSZR, izjava za medije, 7. november 2009.
4. Mag. Samo Kosmač, vodja Izpostave URSZR Nova Gorica, izjava za medije, 7. november 2009.
5. Poročilo o vaji Nesreča na žičnici - SC Cerčno 2009.